ISSN 3083-6654 (Print) ISSN 3083-6662 (Online)

ВІД РЕДАКТОРІВ

Тетяна Качак, Тетяна Близнюк

Результати наукових досліджень, висвітлені у третьому випуску наукового журналу **“Дитяча література: інтердисциплінарний дискурс”**, охоплюють проблематику міжкультурного діалогу та літературного трансферу, репрезентації національної ідентичності, художнього осмислення війни, травми історичної пам’яті, інтерпретації літературних текстів, аксіологічного потенціалу дитячої літератури, а також особливостей її адресації та функціонування в освітньому просторі. Матеріали номера поєднують історико-літературний, теоретичний і прикладний підходи: від акторно-мережевої теорії та соціальної семіотики до юнгіанської інтерпретації й аналізу навчальних програм. Така палітра підходів показує, що дитяча й підліткова література дедалі впевненіше постає як повноцінне поле гуманітарної рефлексії, а не маргінальна царина.

Випуск відкривають розвідки, присвячені перекладу, міжкультурній взаємодії та формуванню читацького канону. М. Варданян досліджує, як українськість репрезентується через переклад у радянському та діаспорному контекстах, а М. Свєтліцкі й Т. Качак аналізують роль польської літератури для молоді у трансформації українського підліткового читання після 2010 року, простежуючи механізми літературного трансферу та заповнення тематичних і жанрових лакун у національному літературному просторі. Обидві праці актуалізують питання взаємодії національних літературних систем, культурного посередництва та впливу перекладу на формування читацьких уподобань і літературного репертуару молодого покоління, розвиток уяви юного читача про власну ідентичність і сусідні культури.

Окреме місце в номері посідають студії, звернені до осмислення художньої репрезентації досвіду війни та пам’яті в літературі для дітей. І. Каліакацу, спираючись на акторно-мережеву теорію та соціальну семіотику, пропонує міждисциплінарне прочитання книги “Жовтий метелик. Історія з України” як мережі значень, у якій війна осмислюється через екологічну оптику. О. Вісич розглядає перформативність як механізм успадкування пам’яті у повісті Н. Смирнової “Крим Керіма”. Ці тексти особливо важливі в сучасному українському контексті, адже показують, якими засобами література говорить з дитиною про втрату, насильство й тяглість історичної пам’яті. Авторки демонструють можливості сучасних теоретичних підходів до вивчення дитячої літератури як простору осмислення травматичного досвіду, культурної пам’яті та складних суспільних реалій.

Значну увагу автори випуску приділяють інтерпретації художніх текстів, їхній образно-символічній структурі, мотивам і поетиці. Наталія Мочернюк зосереджується на особливостях художньої поетики твору Петра Антипа “Велика казка про маленького хлопчика”, яку розглядає крізь призму постаті

художника-казкаря, а Володимир Працьовитий висвітлює специфіку утвердження морально-етичних цінностей у драматичному образку Івана Франка “Суд Святого Николая”. Оксана Головій, використовуючи теорію психотипів Карла Ґюстава Юнґа, пропонує прочитання роману Луїзи Мей Олкотт “Маленькі жінки”, а Тетяна Близнюк і Лариса Круль досліджують взаємодію біблійних і казкових мотивів у творі Клайва Стейплза Льюїса “Небіж чаклуна”. Ці статті поєднує увага до глибинних смислових шарів тексту, що робить їх цікавими і для дослідників, і для вдумливих читачів.

Важливими є праці, присвячені ціннісному та виховному потенціалу літератури для дітей. Марія Копчук-Кашецька, Світлана Довбенко та Вероніка Озарко розглядають біблійні історії як джерело формування моральних орієнтирів і духовних цінностей юних читачів. Галина Сохань аналізує виховні можливості екоказки та дидактичні підходи до її вивчення в освітньому процесі, актуалізуючи питання формування екологічної свідомості юного покоління й відповідального ставлення до навколишнього світу. Ці дослідження засвідчують важливість літератури не лише як засобу естетичного пізнання, а й як чинника особистісного та ціннісного становлення дитини.

Завершують випуск статті, у яких предметом наукової рефлексії стають дитина як адресат літературного твору, особливості читацького сприйняття та репрезентація дитинства в освітньому просторі. Наталія Дев’ятко пропонує переосмислити критерії аудиторної приналежності художнього твору – від традиційної вікової адресації до суб’єктної моделі читача. Ольга Яблонська, Тетяна Данилюк-Терещук і Наталія Ліщук досліджують репрезентацію світу дитини в українській літературі XIX століття та особливості його представлення в модельних навчальних програмах і підручниках для 5–6 класів. Їхні студії розширюють дискусію про взаємозв’язок літературного тексту, вікових особливостей читача, змісту літературної освіти та формування читацької компетентності.

Представлені наукові праці демонструють методологічне розмаїття сучасного літературознавства: від герменевтичного, міфокритичного й психоаналітичного прочитання текстів до компаративних, перекладознавчих, семіотичних та міждисциплінарних підходів. Водночас їх об’єднує увага до дитини й підлітка як читача, суб’єкта пізнання, носія пам’яті та учасника культурного діалогу.

Сподіваємося, що третій випуск журналу стане простором та наукового діалогу, сприятиме поглибленню міждисциплінарних досліджень і заохотить до нових інтерпретацій літератури для дітей та юнацтва як багатогранного соціокультурного феномену в українському й міжнародному академічному контекстах.